

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. XLIX. Romana laudemii. An pro successione ex testamento in re emphyteutica merè hæreditaria, & ad quoscumque transitoria, hæres extraneus teneatur solvere laudemium domino directo; Et an locus ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

ductis per *Adden. ad Buratt. dec. 477. num. 9. ad finem bene M. Strill. dec. 128. num. 18.* ubi quod licet accedente prohibitione hominis, ne ista fatua remaneat, juris rigor dictam etiam acquisitionem impediret, æquitas tamen prævalere debet, quod etiam sequuta est Rota in *Mediolanen. præsentia Devolutiois 11. Februarii 1650. coram Meltio dec. 13. par. 11. rec.*

Et fortius quia in Ecclesiam res emphyteutica devenerat, non ex titulo venditionis, vel alterius particularis alienationis, sed ex illo institutionis universalis, qui latius patet, & favorabilior in proposito judicatur, cum bona prohibita veniant accessorie ad bonorum universitatem ex plene deductis per *Surd. & ibi Hodiern. dec. 93. Gratian. discip. 333. Mantie. de eac. lib. 12. tit. 19. num. ult. Fulgin. de emphyt. tit. de success. quæst. 14. num. 12.*

Nihilominus ejusdem Confraternitatis officialibus difficultatem insinuabam super præmissorum in subsistentia, cum Rota formiter ac sæpius discusso articulo contrarium semper tenuerit, ut scilicet prohibitio hominis, prohibitioni legali adjuncta, ne omnino fatua remaneat, sed aliquid plus operetur, se opponat principio acquisitionis, ac impediat, nè Ecclesia vel manus mortua acquirere possit etiam ad effectum vendendi ex plene deductis apud *Merlin dec. 583. aliàs 211. p. 6. rec. & in dicta Mediolanen. præsentia devolutiois domorum 20. Aprilis 1654. coram eodem Meltio*, in qua receditur à dicta præcedenti, una tantum parte emanata, & de qua *Mediolanen. disc. 37.* ac habetur in *Placentina, disc. 28 & in aliis hoc pariter tit.* Unde durum dicebam in Curia, & coram iudice inferiori obtinere adversus propositionem toties à Rota firmatam.

Illud tamen defensionis fundamentum pro Confraternitate solidum ac probabile, cum sensu etiam veritatis dicebam, præmissam scilicet magis rigorosam opinionem à Rota receptam, admittendam esse in ipso situ, seu in ipsiis bonis, prout à domino directo concessa sunt, non autem in superædificato, quod etiam per Ecclesiam vel manus mortuam, non obstante dicta legis, vel hominis prohibitione detrahendum est, tanquam melioramenta, quæ factæ etiam casu non culpæ devolutiois, certum ac receptum est cuiusque extraneo emphyteutæ successoris rescicienda esse *Franch. & adden. dec. 91. add. ad dec. 12. num. 34. & seqq. par. 3. recent. Fulgin. de emphyt. tit. de melioram. quæst. 2. & de var. caducit. quæst. 1. ubi concordantes.*

Neque in hoc Ecclesia vel pius locus esse debet inferioris conditionis quocumque extraneo successore, cum nullibi cautum sit, nam aliàs esset inferre pœnam ultimo morienti seu ejus hereditati, ut ob actum pium & laudabilem instituendi hæredem Ecclesiam pati debeat pœnam amissionis dictorum melioramentorum aliàs resciciendorum.

Atque ut observabam in *Romana census pro Barretis hoc tit. disc. 31.* magna differentia est, ubi agitur de devolutione rei in eodem statu, in quo concessa fuit, & ubi de devolutione rei per emphyteutam constructæ in nudo solo concedentis; Primo enim casu æquitas domino assistit, ut ad rem suam reintegretur, cum tunc emphyteuta potius de lucro, quam de damno contendere dicatur, secus autem in secundo, in quo omnis æquitas assistit emphyteutæ, seu ejus successoris agenti de damno vitando, & resistit Domino agenti de lucro captando, & de se locupletando de alieno, ob pium, *Card. de Luca de Emphyteusi Pars II.*

vel laudabilem actum per emphyteutam gestum; Idèque licet hominis prohibitio juxta dictam à Rota probatam opinionem se opponat principio acquisitionis soli, ex ea ratione, quod quilibet rei suæ legem sibi bene visam apponere potest, eidemque solo cedat superædificatum, adhuc tamen dominus excusandus non venit ab ædificii refectione, tanquam à restitutione melioramentorum, quæ reputari solent quid diversum ab ipso solo, etiam ad effectum hypothecarum, & vinculorum, quorum illud est incapax, ut hoc eodem tit. deductum habetur in *Tusculana Salviani disc. 44. & in aliis.*

Prætebatur etiam devolutio ex capite lineæ finitæ, sed ista erat reverà improbabilis præsentio, quoniam ex tenore concessionis, pluribusque demonstrationibus clarè constabat agi de concessione merè hæreditaria sonante potius in locationem perpetuam quam emphyteutam; atque ita credo quod judicatum sit, nisi concordia judicandi occasionem subtraheret.

ROMANA LAUDEMII

PRO

ARCHICONFRATERNITATE
ANNUNTIATÆ

CUM

CARDINALI ESTENSE.

Casus sopitus per concordiam.

An pro successione ex testamento in re emphyteutica merè hæreditaria, & ad quoscumque transitoria, hæres extraneus teneatur solvere laudemium domino directo; Et an locus pius, seu manus mortua sit capax succedendi in emphyteusi etiam ad effectum retentionis, Et an tali casu teneatur ad quindennia.

SUMMARIUM

- 1 **C**asus controversus.
- 2 **L**audemium an debeatur pro successione per hæredem extraneum.
- 3 **C**oncordia in Ecclesiis & piis locis laudabiles & de ratione.
- 4 **D**e quindenniis debitis per pia loca & manus mortuas, & de istorum capacitate in retentione emphyteusis.

DISC. LXIX.

Um dicta Archiconfraternitas, tanquam hæres instituta per Pompeum Pierleonum, successisset in quibusdam domibus aëstatore possessis de directo dominio Estensium, ad commodum Cardinalis in hac familia pro tempore existentis, agentes Cardinalis benevolè insteterant pro laudemii solutione apud ejusdem Archiconfraternitatis Congregationem ordinariam, ex pluribus nobilibus, & juris præ-

K 2

pro-

professoribus magis qualificatis, ut plurimum constitutam, unde in discursu habito, an petitis esset annuendum, varia fuerunt vota Jurisconsultorum in ea intervenientium; Ego enim & aliqui eramus in sensu, quatenus pertinet ad laudemium, illud deberi, quia licet *Amadeus de Ponte de laudem. quæst. 31. & Franch. decis. 447.* sentire videantur, illud esse solvendum ab hærede extraneo, qui aliàs ab intestato non fuisset in bonis emphyteuticis successurus, quod etiam tenent *Costa de portione raris quæst. 112. num. 15. cum seqq. & Gratian. disc. 377. num. 3. cum seqq.*

Nihilominus contraria opinio quam tenent *Bald. in l. fin. n. 10. & Salicet. ibidem num. 11. Io. de Anania conf. 92. num. 1. Mantio. de tacit. lib. 22. tit. 35. num. 4. Cephal. conf. 699. num. 29. & 30. Anna alleg. 106. numer. 5. Sola ad Constitutiones Subaudia de jure emphyt. glos. 1. num. 19. & 20. Rot. dec. 152. num. fin. par. 2. rec.* videbatur magis vera & rationabilis, ex ea viva ratione, quod laudemium solvendum non est nisi per eos, qui indigent domini assensu, ut in emphyteutas recognoscantur, qualis consensus non exigitur in personis in investitura comprehensis, cum illum habeant generalem ab initio, Et ideo cum in emphyteusi hæreditaria concessa pro hæredibus quibuscumque, hæres universalis dicatur comprehensus, non videtur, ubinam fundata sit hæc differentia inter hæredem ab intestato & testamentarium.

Et quamvis pro dicta differentia ratione assignari valeat illa verisimilis voluntatis concedentis, quod scilicet cogitaverit solum de legitimis hæredibus, quos ita generaliter sibi cognitos & dilectos declaravit, non autem de prorsus extraneis ex testamento vocatis; Replicabam tamen, quod cum ageretur de concessione habente gratiam responsionem correspondentem fructibus, unde dici non potest merum beneficium, seu mera gratia concedentis, cujus sola voluntas spectanda sit, sed potius actus correspondens, idcirco non unius tantum, sed utriusque contrahentis voluntas est attendenda ad text. in l. inter stipulantes §. 1. ff. de verb. obl. DD. de quibus *Mantio. de tacit. lib. 2. tit. 4. Altograd. conf. 13. num. 15. & seq. lib. 2. Rota in Romana augmenti dotis 9. Junii 1659. coram Berolagna.*

Et consequenter potius dicendum est, verisimilem voluntatem acquirentis, stipulando pro hæredibus quibuscumque fuisse acquirendi omnimodam disponendi libertatem absque alio onere, atque præsumptio est, potius ad testamentarios ut potè magis dilectos, & ejus voluntatem expressam habentes, quam ad intestatos habentes solum voluntatem præsumptam cogitasse, cum sepius ignoti vel abhorriti intestatas successiones habere soleant.

Aliis verò, ex præmissis auctoritatibus placebat contraria opinio, ita ut nulla capi potuerit resolutio. Quare concordatum fuit audiri sensum cujusdam Auditoris Rotæ, qui forsitan communicato puncto in Tribunali, ut est stylus, respondit, se aliquam habere difficultatem, atque punctum videri dubium, unde suasit concordiam ex meo etiam voto sequutam, non quod difficultas videretur considerabilis, sed quia agebatur de re modica, ob quam cum tanto Cardinali non expediebat Confraternitati litem suscipere, sed potius ita ejus benevolentiam captare, cum hæc sit basis Ecclesiarum, & piorum locorum, unde propterea semper increpare soleo Ecclesiarum & piorum locorum administratores, quod freti privilegiis, in jure Ecclesiæ

& pia causa tributis cum nimio zelo rigorosam illorum observantiam exigant, cum Ecclesia potius quam privatus, humaniorem, ac benigniorem partem contra seipsum, ex meo sensu sequi debeat, pro obtinenda laicorum benevolentia, à qua omne temporale, quod possidet, agnoscere debet.

Quoverò ad alium punctum quindenniorum, pariter vota dissonantia fuerunt, Aliqui enim credebant minus illa deberi, neque dominum compellere posse pium locum ad rem dimittendam extram manum mortuam, eo quia Confraternitas esset laicalis, ac etiam stante quod ageretur de emphyteusi perpetua, & hæreditaria transitoria in quoscumque ex deductis per *Gregor. & adden. dec. 520. Gratian. disc. 381. num. 6. & 66. Buratt. dec. 394. num. 5. Hodier. ad Surd. dec. 33. numer. 18. cum seqq.* Sed major pars, cum qua ego in hoc puncto concurrebam, tenuit contrarium, quia idem *Gratianus* testatur de facto id non servari, idemque tenet *Fulg. de success. quæst. 14. numer. 8. & tit. de alienat. quæst. 1. num. 24. prout de factis ita servatur.*

Opinionem autem contrariam, dicebam intelligendam esse ad effectum, ut dominus pati debeat rei permanentiam penes Ecclesiam, seu manum mortuam, quindenniorum oblatione contentus, & nè possit præcisè cogere ad dimittendum; Atque in hoc dicebam versari differentiam inter emphyteusim perpetuam hæreditariam, & alteram pro solis hæredibus sanguinis, seu ad certas generationes concessam, ut isto secundo casu, simpliciter & indefinitè Ecclesia vel manus mortua sit incapax successione, quia non solum obstat desperatio laudemiorum, sed etiam desperatio devolutionis ob lineam finitam, dum Ecclesia nonquam moritur, cui secundo præjudicio cum quindennis non consultitur, secus autem in prima specie, in qua licet detur etiam casus devolutionis, quando cessantibus omnibus legitimis successoribus hæreditas defertur ad fiseum, nihilominus videtur præjudicium satis leve & remotum tanquam in casu nimis raro, ideoque non habendum in consideratione, atque manus mortua offerens laudemiam admitti debet ad continuandam retentionem bonorum, sed sine quindennis remanet præjudicium clarum, etiam in emphyteusi hæreditaria, ob cessantem spem laudemiorum, dum Ecclesiæ & pia loca ex legali prohibitione nunquam alienant, & ita sequutum fuit.

NEAPOLITANA QUINDENNIO RVM

PRO
MONASTERIO S. GAUDIOSI
CUM

MONASTERIO
S. AGNELLI NEAPOLIS.

*Casu disputatus in Rota, & non resolutus,
deinde concordatus.*

De quindennis, quæ domino directo debentur pro re emphyteutica per manum mortuam, An debeantur ubi ab initio, directè, & immediatè concessio facta est ipsi manui

mot.